

ששנינו — "וכולם, אם היה עובד כוכבים ונתגיייר, עבד ונשתחרר, אין נאמנין" ועל זה קאמר — "ר' יוחנן בן ברוקא אומר: נאמנין".

ומקשינן: כמאי קמיפלגי תנא קמא ורבי יוחנן?

ומפרשינן: תנא קמא סבר — כיון דראה את העדות בשעה שהיה עובד כוכבים הוא, לא הוה דייק, ולכן אין סומכים על עדותו.

ורבי יוחנן בן ברוקא סבר, כיון דאף בשעה שראה את העדות, הייתה דעתיה לאיגורי, מידק הוה דייק, ולכן נאמן.

חוזרת הגמרא לבאר את הברייתא:

מאי "קצצה" ששנינו בברייתא? ומבאר הגמרא: דתנו רבנן בברייתא, כיצד ומתי עושים קצצה? אחד מן האחין שנשא אשה שאינה הוגנת לו, באין בני משפחה של האח, ומביאין חבית מליאה פירות, ושוברין אותה באמצע רחבה, ואומרים: "אחינו בית ישראל שמעו, אחינו פלוני נשא אשה שאינה הוגנת לו ומתייראים אנו שמא יתערב זרעו בזרעינו, בואו וקחו לכם דוגמא לדורות, למען תהיה לזכר שלא יתערב זרעו בזרעינו". וזו היא קצצה ששנינו שהתינוק נאמן להעיד עליה.

אלא ודאי שכוונת הברייתא לומר שנאמן להעיד שמשפחה זו כשרה לתרומה ומשפחה זו פסולה⁽¹⁷⁵⁾.

ומוסיפה הברייתא שנאמן לומר — שאכלנו בקצצה [יבואר לקמן] של בת פלוני לפלוני, ושהיינו מוליכים חלה ומתנות לפלוני בהן.

אך עדות זו שהיינו מוליכים חלה וכו' אינו נאמן אלא אם מעיד שהיה מוליך חלה על ידי עצמו, אבל לא שראה שמוליכים לו חלה על ידי אחר.

וכולן [היינו בכל עדויות אלו] — אם היה עובד כוכבים ונתגיייר, ומעיד על מה שראה בגייתו, או שהיה עבד ונשתחרר, ומעיד על מה שהיה בזמן עבדותו, אין נאמנים.

ואין נאמן לומר, דרך היה לפלוני במקום הזה מעמד ומספר היה לפלוני במקום הזה, כנ"ל, משום שבממון בענין עדות כשרה.

רבי יוחנן בן ברוקא אומר: נאמנים.

ודנה הגמרא: דברי רבי יוחנן בן ברוקא, שאמר "נאמנים", אחייה [על מה אמרם]? אילימא, קאי אסיפא, שנאמנים להעיד על מקום מעמד ומספר, הא ליכא למימר, שהרי עדות זו לאפקי ממונא הוא, ובודאי שצריך עדות כשרה.

אלא ודאי שדברי רבי יוחנן נאמרו ארישא,

הדרן עלך פרק האשה שנתארמלה

בתי אבות, ועל זה אמרינן שנאמן לומר על בית אב מסויים שאינו בכלל החשד, ומאכילים את אותו בית אב בתרומה דרבנן על פיו. אך דעת הראב"ד, שנאמן אף לעניין פסול משפחה, דהיינו שחוששין לפסול מכח עדותו, אך אין מכריזין עליה שהיא פסולה עד שיתברר הדבר על ידי שיצטרף אליו עד כשר.

175. לדעת הר"ן אין התינוק נאמן להכשיר משפחה שהוחזקה בפסול, אפילו כדי להאכילה בתרומה דרבנן, וכמו"כ אינו נאמן לפסול משפחה שהוחזקה בכשרות, שהרי אמרינן לעיל שאין ערער בפחות משני עדים.

והכא עסקינן, במשפחת כהנים שיצא עליה חשד פסול כהונה, ונחלקה אותה משפחה לכמה